

УДК 323.21

РОЗВИТОК ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Світлана Рудакова; Людмила Щетініна;
Наталія Данилевич; Вероніка Кожара

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна*

Резюме. Досліджено значення громадських організацій в умовах війни в Україні, які продемонстрували свою готовність до відновлення країни, спроможність залучення до процесу населення країни. Визначено загальні засади посилення громадськими організаціями згуртованості українців. Зазначено, що розвиток громадських організацій в Україні залежить від політичної ситуації, економічного стану країни, громадської активності, законодавчої бази. Обґрунтовано, що залучення громадянського суспільства до проектування та впровадження трансформаційних реформ має перевірену історію успіху в Україні. Зокрема в умовах війни громадські організації активно залучені до підтримання населення, постраждалого від війни, включаючи дітей, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та біженців. Зазначено, що в Україні існує значна кількість громадських організацій, що діють у різних напрямках, включаючи громадянські права, гендерну рівність, екологію, соціальний розвиток, культуру, освіту та багато інших. Встановлено, що громадські організації, виступаючи посередниками між українським урядом та міжнародними донорами, є суб'єктом, який забезпечує ефективне використання міжнародної допомоги. Проаналізовано динаміку кількості зареєстрованих громадських організацій в Україні. Визначено, що їх кількість протягом 2014–2023 рр. збільшується. Громадські організації активно залучаються до реформування державних інституцій, сприяють боротьбі з корупцією, здійснюють моніторинг діяльності органів влади та беруть участь у прийнятті рішень на різних рівнях. Підтверджено існування проблем розвитку громадських організацій. По-перше, відсутність стабільності у фінансовому забезпеченні їх діяльності ускладнює планування довготермінових проектів та забезпечення стабільної роботи. По-друге, діяльності громадських організацій заважають ускладнені адміністративні процедури та бюрократія. По-третє, у зв'язку з виїздом за кордон або набуттям статусу внутрішньо переміщеної особи вже існуючими членами громадських організацій ускладняється їх подальша участь у роботі та виникає потреба у навчанні нових членів громадської організації. По-четверте, недостатній досвід отримання міжнародної допомоги (наприклад, грантів) та налагодження співпраці з бізнесами. Зазначено, що роботу громадських організацій можна покращити завдяки використанню інноваційних технологій та цифрових інструментів. Визначено переваги та недоліки цифровізації діяльності громадських організацій. Зроблено висновок, що діяльність громадських організацій є передумовою суспільного благополуччя, а цифровізація їх діяльності сприятиме розвитку, інтеграції до європейського та міжнародного простору.

Ключові слова: громадські організації, цифровізація, неурядові організації, громадянське суспільство.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.158

Отримано 21.05.2024

UDC 323.21

DEVELOPMENT AND DIGITALIZATION OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN UKRAINE

Svetlana Rudakova; Lyudmila Shchetinina;
Nataliia Danylevych; Veronika Kozhara

Vadym Hetman Kyiv National University of Economics, Kyiv, Ukraine

Summary. The article examines the importance of public organizations in the conditions of the war in Ukraine, which demonstrated their readiness to restore the country, the ability to involve the country's population in the process. The general principles of strengthening the unity of Ukrainians by public organizations have been

determined. It is noted that the development of public organizations in Ukraine depends on the political situation, the economic state of the country, public activity, and the legislative framework. It is substantiated that the involvement of civil society in the design and implementation of transformational reforms has a proven history of success in Ukraine, in particular, in the conditions of war, public organizations are actively involved in supporting the population affected by the war, including children, veterans, internally displaced persons and refugees. It is noted that in Ukraine there is a significant number of public organizations operating in various areas, including civil rights, gender equality, ecology, social development, culture, education and many others. It was established that public organizations, acting as mediators between the Ukrainian government and international donors, are an entity that ensures the effective use of international aid. The dynamics of the number of registered public organizations in Ukraine were analyzed. It was determined that their number was increased during 2014–2023. Public organizations are actively involved in the reform of state institutions, contribute to the fight against corruption, monitor the activities of government bodies and participate in decision-making at various levels. The existence of problems in the development of public organizations has been confirmed. First, the lack of stability in the financial support of their activities makes it difficult to plan long-term projects and ensure stable work. Secondly, the activities of public organizations are hampered by complicated administrative procedures and bureaucracy. Thirdly, in connection with the departure abroad or the acquisition of the status of an internally displaced person by already existing members of public organizations, their further participation in the work becomes difficult and there is a need for training of new members of the public organization. Fourth, insufficient experience in receiving international aid (for example, grants) and establishing cooperation with businesses. It is noted that the work of public organizations can be improved thanks to the use of innovative technologies and digital tools. The advantages and disadvantages of digitalization of public organization activities are determined. It was concluded that the activity of public organizations is a prerequisite for public well-being, and the digitalization of their activity will contribute to the development and integration into the European and international space.

Key words: public organizations, digitalization, non-governmental organizations, civil society.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.158

Received 21.05.2024

Постановка проблеми. Громадські організації в Україні відіграють ключову роль у відновленні та реконструкції країни, особливо в умовах військового конфлікту. Ці організації виступають як важливі учасники в формуванні майбутнього України, використовуючи своє унікальне становище для сприяння відновленню, заохочення демократичної участі та забезпечення соціальної згуртованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток громадських організацій в Україні має багатогранний характер і залежить від різних факторів, таких, як: політична ситуація, економічний стан країни, громадська активність, законодавча база та інші.

Розвиток громадських організацій в Україні досліджують науковці Падалка Г. [4], Бікла О. [4], Білоскурський А. [4], Токар М. [6], Гаврилук К. [7], Рудакова С. [1, 2], Щетініна Л. [1, 2], Данилевич Н. [1, 2], Поплавська О. [1, 2]. Дослідження стосуються значення та напрямів діяльності громадських організацій. Особливості розвитку та цифровізації цих організацій в умовах війни в наукових публікаціях розкриті недостатньо.

Метою дослідження є розкриття передумов розвитку громадських організацій та цифровізації їх діяльності в умовах війни.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено наукові завдання: розкрити сучасні напрями діяльності громадських організацій в умовах війни; виявити актуальні проблеми в діяльності громадських організацій та можливості їх вирішення через потенціал цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Залучення громадянського суспільства до проектування та впровадження трансформаційних реформ має перевірену історію успіху в Україні, що демонструє їхню здатність значно сприяти національному розвитку.

У результаті значних руйнувань, спричинених війною, громадські організації активно залучені до підтримання населення, постраждалого від війни, включаючи дітей, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та біженців [5].

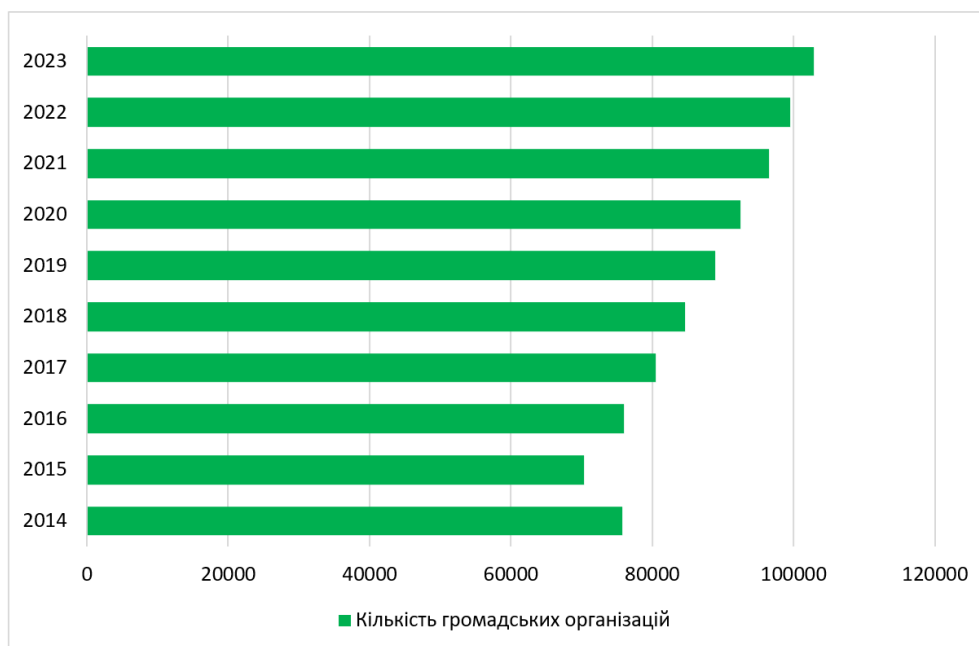
Важливим аспектом діяльності громадських організацій є залучення міжнародної допомоги та адвокація інтересів України на міжнародній арені. Вони виступають

посередниками між українським урядом та міжнародними донорами, допомагаючи забезпечити ефективне використання зовнішньої допомоги. Під час відновлення після конфлікту, це може включати контроль за розподілом гуманітарної допомоги та відновлювальних ресурсів з метою мінімізації корупції та зловживань.

В Україні існує значна кількість громадських організацій, що діють у різних напрямках, включаючи громадянські права, гендерну рівність, екологію, соціальний розвиток, культуру, освіту та багато інших. Деякі організації займаються лобіюванням інтересів своїх членів, інші спрямовані на надання соціальних послуг або реалізацію проектів для покращення життя населення.

За останні роки спостерігається зростання кількості зареєстрованих громадських організацій в Україні. Багато з них активно залучаються до реформування державних інституцій, сприяють боротьбі з корупцією, здійснюють моніторинг діяльності органів влади та беруть участь у прийнятті рішень на різних рівнях. Збільшується кількість громадських організацій соціального спрямування, які надають соціальні послуги внутрішньо переміщеним особам, учасникам бойових дій та людям, які належать до вразливих груп населення і перебувають у складних життєвих обставинах.

Повномасштабне вторгнення збільшило кількість зареєстрованих громадських організацій (рис. 1). Дуже показовим є те, що навіть у такій стресовій ситуації суспільство мобілізується для допомоги іншим.

Рисунок 1. Кількість громадських організацій в Україні

Джерело: складено за даними [3].

У 2022 році зареєстровано 3013 громадських організацій, що є високим показником в умовах повномасштабного вторгнення. Протягом 2023 року їх кількість зросла на 291 зареєстровану громадську організацію, що вказує на тенденцію відновлення активної роботи громадських організацій.

Водночас, існують деякі проблеми, які ставлять під загрозу розвиток громадських організацій в Україні. Одна з них – недостатня фінансова стабільність. Багато громадських організацій залежать від зовнішньої фінансової підтримки і надання цих коштів може бути непередбачуваним. Це обмежує їх здатність планувати довготермінові

проекти та забезпечити стабільну роботу. Через нестабільну ситуацію в країні бізнеси та міжнародні компанії не надають належну фінансову підтримку громадським організаціям, які перебувають у постійному пошуку фінансування, щоб забезпечити стабільність власної діяльності. Наступна проблема пов'язана зі складними адміністративними процедурами та бюрократією, що значно уповільнює діяльність громадських організацій та вимагає значних зусиль і ресурсів. Оскільки в новостворених громадських організаціях учасники ще не мають достатньо досвіду із забезпечення стабільної роботи, їм важко здобути міжнародну допомогу (наприклад, гранти) або ж налагодити співпрацю з бізнесами. У зв'язку з виїздом за кордон або набуттям статусу внутрішньо переміщеної особи вже існуючими членами громадських організацій ускладняється їх подальша участь у роботі та виникає потреба у навчанні нових членів громадської організації. Навчання передусім має стосуватися написання проєктів та побудови зав'язків з громадськістю, бізнесом та міжнародною підтримкою. Члени громадських організацій перебувають у стані постійного стресу, що не може не відобразитися на їх діяльності. Тому громадські організації повинні забезпечувати психологічну підтримку своїх працівників.

В дослідженні 4Service™ у межах проєкту «Фенікс» йдеться, що 19% громадських організацій змінили напрям своєї діяльності [4]. Це ставить перед організаціями нові виклики, оскільки вони мають переорієнтуватися на нову діяльність та продовжити функціонувати. Більшість громадських організацій почали займатись актуальними у наш час питаннями.

Важливо зазначити, що розподіл фінансових ресурсів між громадськими організаціями та доступ до них не завжди є рівним. Деякі громадські організації, особливо у великих містах, можуть мати більші можливості для отримання фінансування порівняно з організаціями з регіонів.

Однак, не дивлячись на ці проблеми, громадські організації в Україні продовжують активно діяти і впливати на суспільний розвиток. Їх зусилля спрямовані на захист прав та інтересів громадян, створення платформ для громадського діалогу, підтримку соціальних ініціатив та розвиток громадського сектора в цілому.

Останнім часом також спостерігається зростання зацікавленості громадських організацій у використанні інноваційних технологій та цифрових інструментів для підвищення ефективності своєї роботи. Цифрові інструменти в громадах, включаючи соціальні мережі, можуть бути корисними для забезпечення залученості громадян, підвищення свідомості у важливих питаннях та сприянні взаємодії з органами влади. До переваг цифровізації діяльності громадських організацій можна віднести:

✓ Звернення уваги до діяльності громадських організацій. Цифрові інструменти, такі, як онлайн-петиції, платформи для громадських обговорень і опитувань дозволяють громадянам активно брати участь у прийнятті рішень, висловлювати свої думки та ідеї. Цифрові інструменти можуть допомогти залучити більше людей до участі у процесах місцевої демократії. Легкість доступу до інформації та зручність взаємодії за допомогою мобільних пристроїв можуть збільшити активність громадян. Цифрові інструменти дозволяють громадам об'єднати свої зусилля та ресурси для вирішення проблем, збільшуючи ефективність їхньої діяльності.

✓ Доступність участі в діяльності громадських організацій. Завдяки цифровим інструментам громадяни можуть дистанційно брати участь у заходах, обговореннях та голосуваннях, що забезпечує ширше охоплення громадою. Електронні опитування та платформи для збору відгуків дозволяють отримати швидкий і зручний доступ до думок громадян з питань, що стосуються їх життя.

✓ Транспарентність громадських активностей. Застосування цифрових інструментів дозволяє забезпечити більшу прозорість процесу прийняття рішень,

результати обговорень і голосувань можуть бути оприлюднені публічно. Інтернет-технології дозволяють громадам відстежувати діяльність влади, отримувати інформацію про прийняті рішення та розкрити факти корупції.

✓ Імплементування інновацій. Цифрові інструменти можуть стимулювати розвиток нових ініціатив і технологій для поліпшення місцевого середовища та послуг.

Однак, разом з перевагами, існують і недоліки, які також варто враховувати:

✓ Цифровий розрив. Не всі громадяни мають доступ до Інтернету або не володіють достатніми технічними навичками, щоб активно користуватися цифровими інструментами, що може призвести до ексклюзії певних груп населення.

✓ Загроза кібербезпеці діяльності громадських організацій. Цифрові платформи піддаються ризику кібератак та зламів, що може підірвати довіру громадян і спричинити втрату конфіденційної інформації.

✓ Вразливість громадських організацій до маніпуляцій. Соціальні мережі можуть стати засобом поширення фейкових новин та дезінформації, що може спотворити діалог та прийняття об'єктивних рішень.

✓ Загроза приватності. Використання цифрових інструментів може винести проблеми з приватністю даних та їх зловживання.

Використання цифрових інструментів у діяльності громадських організацій передбачає посилення виявлених переваг та усунення недоліків.

Уряд України також прагне створити сприятливе середовище для розвитку громадських організацій шляхом прийняття законодавчих актів, спрямованих на спрощення процедур реєстрації та фінансового звітування, надання фінансової підтримки та створення діалогових платформ для співпраці з громадським сектором.

Розвиток громадських організацій в Україні є поступовим процесом зі своїми викликами й досягненнями. Вони відіграють важливу роль у формуванні громадської свідомості, захисті прав громадян і сприянні соціальному розвитку. Продовження підтримки і створення сприятливих умов для їх діяльності може сприяти зміцненню демократичного суспільства й сталому розвитку України.

Висновки. Кожна з громадських організацій має свій унікальний вплив та внесок у процеси суспільного збагачення, відновлення справедливості та забезпечення соціальної стабільності в Україні. Цифровізація громадських організацій сприяє відкритості, підзвітності та активізації громадської участі в суспільних процесах, що є необхідним для демократичної держави, її європейської інтеграції й сталого розвитку.

Громадські організації України мають потенціал відновлення території, розвитку економіки, зміцнення соціальної згуртованості для забезпечення гідного місця країни у глобальному просторі.

Conclusions. Each of the public organizations has its own unique influence and contribution to the processes of social enrichment, restoration of justice and ensuring social stability in Ukraine. Digitization of public organizations promotes openness, accountability and activation of public participation in public processes, which is necessary for a democratic state, its European integration and sustainable development.

Public organizations of Ukraine have the potential to restore the territory, develop the economy, and strengthen social cohesion to ensure the country's worthy place in the global space.

Список використаних джерел

1. Рудакова С., Данилевич Н., Поплавська О., Щетініна Л., Суховерська Д. Згуртованість колективу громадської організації в умовах війни. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2022. № 6 (137). С. 47–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.6.5>
2. Danylevych N., Rudakova S., Shchetinina L., Poplavska O. Digitization of personnel management processes: reserves for using chatbots. In: II International Scientific Symposium «Intelligent Solutions» IntSol-2021, Kyiv-Uzhhorod, Ukraine, September 28–30. 2021. P. 166–176.

3. Статистична інформація. Державна служба статистики України. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2024).
4. Падалка Г., Бікла О., Білоскурський А. Потреби та проблеми організацій громадянського суспільства України в умовах війни. Київ, 2023. 68 с.
5. Центр стратегічних і міжнародних досліджень. Зміцнення демократії та боротьба з корупцією в Україні. 2023. URL: <https://www.csis.org/> (дата звернення: 15.05.2024).
6. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин.: монографія. Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
7. Гаврилюк К. Діяльність громадських організацій із врегулювання політичної кризи в сучасній Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2018. Випуск 3–4 (83–84). С. 376–388.

References

1. Rudakova S., Danylevych N., Poplavska O., Shchetinina L., Sukhovska D. (2022) Zghurtovanist kolektyvu hromadskoi orhanizatsii v umovakh viiny. [The cohesion of the collective of the public organization in the conditions of war]. *Visnyk Kremenchutskoho natsionalnoho universytetu imeni Mykhaila Ostrohradskoho*, no. 6 (137), pp. 47–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.6.5>
2. Danylevych N., Rudakova S., Shchetinina L., Poplavska O. (2021). Digitization of personnel management processes: reserves for using chatbots. In: II International Scientific Symposium “Intelligent Solutions” IntSol-2021, Kyiv-Uzhhorod, Ukraine, September 28–30, 2021, pp. 166–176.
3. Statystychna informatsiia. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiyni sait derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. [State Statistics Service of Ukraine. Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 15 May 2024).
4. Padalka H., Bikla O., Biloskurskyi A. (2023). Potreby ta problemy orhanizatsii hromadianskoho suspilstva Ukrainy v umovakh viiny [Needs and problems of civil society organizations of Ukraine in war conditions]. Kyiv, 68 p.
5. Tsentr stratehichnykh i mizhnarodnykh doslidzhen. (2023). Zmitsnennia demokratii ta borotba z koruptsiieiu v Ukraini [Strengthening democracy and fighting corruption in Ukraine]. Available at: <https://www.csis.org/> (accessed 15 May 2024).
6. Tokar M. (2020). Hromads'ki orhanizatsiyyi Ukrayiny v systemi rozvytku publichno-upravlins'kykh vidnosyn [Public organizations of Ukraine in the system of development of public-management relations]: monografiya. Lvivskyj regionalnyj institut derzhavnogo upravlinnya NADU pri Prezidentovi Ukrayiny. Lviv: LRIDU NADU, 412 p. (In Ukrainian).
7. Gavrilyuk K. (2018) Diyal'nist' hromads'kykh orhanizatsiy iz vrehulyuvannya politychnoyi kryzy v suchasniy Ukrayini [Activities of non-governmental organizations to resolve the political crisis in modern Ukraine]. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsional'nykh doslidzhen' im. I. F. Kurasa NAN Ukrayiny*, vypusk 3–4 (83–84), pp. 376–388.